

Keskustelualoite KA 19/2016 vp

Outi Alanko-Kahiluoto vihr ym.

Keskustelualoite koulutuksen tasa-arvosta ja oppimistulosten eriytymisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Maan hallitus on linjannut: "Korkea sivistystaso, toimivat varhaiskasvatuspalvelut sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Tasapuoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa." Tämä on periaate, johon on helppo yhtyä.

Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvon perusta on Suomessa luotu ajatukselle, että riippumatta siitä, mihin päin Suomea ja millaiseen perheeseen lapsi syntyy, koulutuksella tarjotaan kaikille yhtäläiset mahdollisuudet omien vahvuuksien löytämiseen ja päämäärien tavoitteluun. Suomea onkin voitu pitkään pitää tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien mallimaana.

Suomalaisen peruskoulun kantavana ajatuksena on taata kaikille yhtenäinen ja katkeamaton yhdeksänvuotinen opintie, johon jokaisella on oikeus ja velvollisuus osallistua varallisuudesta, asuinpaikasta tai taustasta riippumatta. Nyt kuitenkin koulutuksen rahoitusta on vähennetty ja erot koulutuksen laadussa ja saatavuudessa ovat kasvaneet. Siinä missä toisen kunnan oppilaalle tarjotaan useita valinnaisia oppiaineita ja ylimääräisiä tunteja pienissä opetusryhmissä, toisessa oppilas saa peruskoulun aikana yli yhden lukukauden verran vähemmän opetusta. Kun toisessa kunnassa erityistä tukea saa vain 3 prosenttia oppilaista, toisessa sitä saa 12. (Tilastokeskus)

Oppilaiden, jotka tarvitsisivat koulussa vahvempaa tukea oppiakseen, saavat sitä yhä harvemmin ja entistä vähemmän. Viidessä vuodessa erityistä tai tehostettua tukea saavien oppilaiden määrä on kasvanut kolmanneksella eli 24 000:lla (Tilastokeskus), kun samanaikaisesti erityisopettajien määrä on lisääntynyt vain 100—200 opettajalla (OPH). Luokkamuotoista erityisopetusta on radikaalisti vähennetty, tietysti inklusiotakin tavoitellen, mutta tilalle ei ole usein tullut uudenlaista tukea. Opettajat kokevat vuoden 2010 oppimisen tukea koskeneen perusopetuslain muutoksen vain lisänneen byrokratiaa ja toimineen vain säästöautomaattina oppilaiden tukitoimista. Kun nuori putoaa kelkasta, on hänen enää vaikea saada muita kiinni.

Oppimistulosten heikentymistä on havaittu kotimaisissa tutkimuksissa ja mm. kansainvälisissä PISA-tutkimuksissa jo yli kymmenen vuoden ajan. Erot hyvin ja heikosti pärjäävien oppilaiden välillä ovat kasvaneet häntäpäin pudotessa yhä kauemmaksi kärjestä. Matematiikkaa heikosti osaavien osuus kaksinkertaistui Suomessa kuudesta kahteentoista prosenttiin vuodesta 2003 vuoteen 2012. Nämä oppilaat eivät saavuta perusopetuksessa jatko-opinnoissa, työelämässä tai edes arkipäivässä tarvittavaa matemaattista osaamista. Parhaat viisi prosenttia oppilaista on taidois-

Keskustelualoite KA 19/2016 vp

saan jopa seitsemän kouluvuotta heikoimpia oppilaita edellä, kun peruskoulu päättyy. Ero maa-hanmuuttajataustaisten oppilaiden ja kantaväestön lukutaidossa sekä matematiikassa on kansainvälisestikin vertaillen Suomessa hyvin suuri. Myös sukupuolten erot oppimistuloksissa ovat voimakkaat: Uusin PISA-mittaus ennakoii lukutaidon riskiryhmään kuuluvien poikien osuuden olevan voimakkaassa kasvussa. Erityisen heikosti menestyvät pojat Itä- ja Pohjois-Suomessa. (Välijärvi, 2016)

Suomessa on yhä kasvava joukko nuoria, joilla perusluku-, lasku- ja ongelmanratkaisutaidot jäävät niin puutteellisiksi, etteivät he selviydy arjen haasteista. Tämä näkyy vaikeuksina suoriutua toisen asteen opinnoista ja kasvavana määränä nuoria työelämän ja koulutuksen ulkopuolella. Nuorista aikuisista joka viides on ilman perusopetuksen jälkeistä toisen asteen tutkintoa (AVI, 2016).

Sivistykseen ja osaamiseen investoiminen tuottaa itsensä moninkertaisesti takaisin, kun taas syrjäytymisen kustannukset ovat yhteiskunnalle miljoonia euroja. Huoli koulutuksen tasa-arvon rapautumisesta on jaettu yli puoluerajojen, ja se ymmärretään keskeisenä kysymyksenä Suomen menestymiselle tulevaisuudessa. Siksi eduskunnan tulisi käydä laajempaa keskustelua keinoista oppimistulosten eriytymisen pysäyttämiseksi ja suomalaisen osaamistason nostamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun koulutuksellisesta tasa-arvosta ja oppimistulosten eriytymisestä.

Keskustelualoite KA 19/2016 vp

Helsingissä 15.11.2016

Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Krista Mikkonen vihr
Jyrki Kasvi vihr
Johanna Karimäki vihr
Pekka Haavisto vihr
Satu Hassi vihr
Jani Toivola vihr
Emma Kari vihr
Ozan Yanar vihr
Heli Järvinen vihr
Aino-Kaisa Pekonen vas
Eeva-Johanna Eloranta sd
Tarja Filatov sd
Tuula Haatainen sd
Veronica Rehn-Kivi r
Antti Rinne sd
Olli-Poika Parviainen vihr
Sanna Marin sd
Ilmari Nurminen sd
Mikaela Nylander r
Eva Biaudet r
Anna-Maja Henriksson r
Mats Nylund r
Maarit Feldt-Ranta sd
Eero Heinäluoma sd
Markus Mustajärvi vas
Päivi Räsänen kd
Joonas Räsänen sd
Matti Semi vas
Krista Kiuru sd
Silvia Modig vas
Maria Guzenina sd
Ilkka Kantola sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Maria Tolppanen sd
Satu Taavitsainen sd
Peter Östman kd
Kari Uotila vas
Tiina Elovaara ps
Joakim Strand r
Stefan Wallin r
Li Andersson vas
Anna Kontula vas
Jari Myllykoski vas

Keskustelualoite KA 19/2016 vp

Lauri Ihalainen sd
Sari Essayah kd
Pia Viitanen sd
Sirpa Paatero sd
Anneli Kiljunen sd
Sari Tanus kd
Hanna Sarkkinen vas
Antero Laukkanen kd
Katja Hänninen vas
Tytti Tuppurainen sd
Suna Kymäläinen sd
Katja Taimela sd
Riitta Myller sd
Susanna Huovinen sd
Annika Lapintie vas
Jukka Gustafsson sd